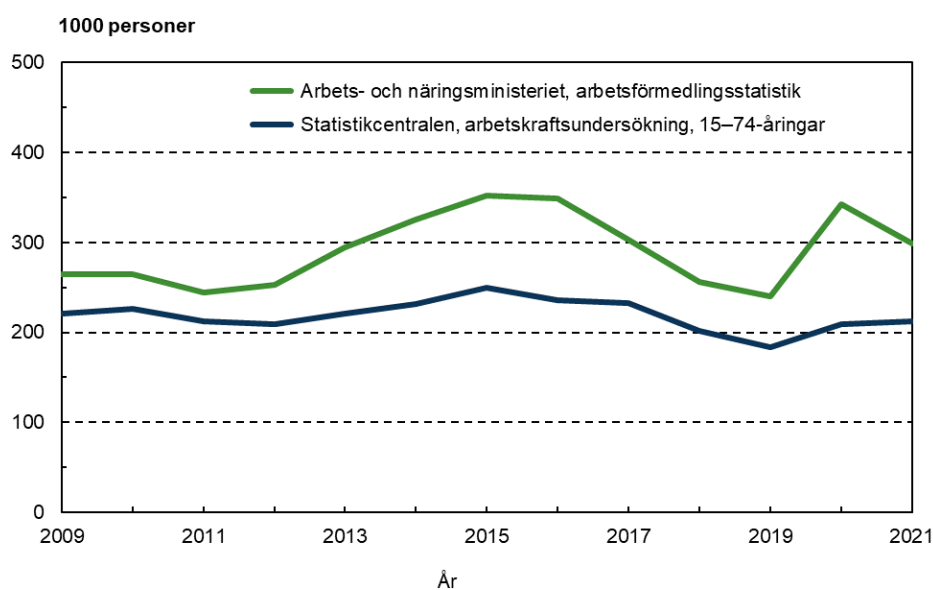

En jämförelse mellan Statistikcentralens och Arbets- och näringsministeriets arbetslöshetsstatistik

Statistikcentralens arbetslöshetsciffror baserar sig på en urvalsbaserad arbetskraftsundersökning. Arbets- och näringsministeriets siffror åter baserar sig på arbetsförmedlingsstatistik som framställts på basis av arbets- och näringsbyråernas kundregister. Statistikcentralens och Arbets- och näringsministeriets siffror har alltid avvikit från varandra. Under senaste år har antalet arbetslösa i arbetskraftsundersökningen understigit arbetslösheten i arbetsförmedlingsstatistiken med 50 000–135 000 personer på årsnivå (figur).

Arbetslösa i arbetskraftsundersökningen och Arbets- och näringsministeriets arbetslösa arbetssökande åren 2009–2021, årsmedeltal

Den främsta orsaken till skillnaden är att Statistikcentralen och Arbets- och näringsministeriet definierar en arbetslös olika. Till skillnaden har dessutom inverkat det att det inte längre beviljas arbetslöshetspensioner och att definitionen av en arbetslös i arbetsförmedlingsstatistiken påverkas av ändringar i lagstiftningen.

Ett plötsligt ökat antal registrerade arbetslösa till följd av coronaviruspandemin syns tydligare i antalet arbetslösa enligt arbetsförmedlingsstatistiken än i arbetskraftsundersökningens estimerade siffror.

I många andra länder framställs också nationella arbetslöshetsciffror som baserar sig på administrativa datakällor och där skillnaden jämfört med arbetskraftsundersökningens siffror ofta är stor.

Att mäta arbetslösheten är bara en av arbetskraftsundersökningens uppgifter. Mera omfattande beskriver arbetskraftsundersökningen efterfrågan på och utbud av arbetskraft inom samhällsekonomin. I arbetskraftsundersökningen följer definitionen av sysselsatta/arbetslösa FN:s internationella arbetsorganisationens ILO:s rekommendationer och Europeiska unionens förordningar. På så sätt strävar man efter att siffrorna är internationellt jämförbara. Arbetskraftsundersökningens uppgifter baserar sig på ett urval av befolkningen i åldern 15–89 år.

Arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik beskriver klienterna hos de offentliga arbets- och näringstjänsterna. Uppgifterna används vid uppföljning av arbets- och näringsbyråernas (TE-byrå) verksamhet samt vid utveckling av tjänster för olika kundgrupper. Arbetslöshetssiffrorna i arbetsförmedlingsstatistiken kan inte jämföras internationellt, eftersom arbetsförvaltningen och lagstiftningen om social trygghet och arbetskraftstjänster för arbetslösa ser olika ut i olika länder.

I Statistikcentralens arbetskraftsundersökning är en arbetslös en person som under undersökningsveckan är utan arbete, dvs. inte i lönearbete eller inte företagare, och som under de senaste fyra veckorna har sökt arbete som löntagare eller företagare, och som skulle kunna börja arbeta inom två veckor. Också personer som är utan arbete och väntar på att börja ett avtalat arbete inom tre månader räknas som arbetslösa, om de kan börja arbeta inom två veckor. Också studerande eller personer som deltar i arbetskraftspolitisk utbildning och som uppfyller ovanstående kriterier är arbetslösa. Som arbetslösa räknas också tillsvidare tillåtna samt tillåtna för mer än tre månader, om de uppfyller ovanstående kriterier. Personer som utfört arbete, minst en timme, under undersökningsveckan räknas dock alltid som sysselsatta i arbetskraftsundersökningen.

I Arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik är en arbetslös en person som registrerats som arbetssökande vid en arbets- och näringsbyrå (TE-byrå) och varken står i ett anställningsförhållande eller inte är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller eget arbete. Arbetslösa omfattar också personer som har ett anställningsförhållande och som är tillåtna på heltid eller vars ordinarie arbetstid per vecka understiger fyra timmar. Som arbetslösa i arbetsförmedlingsstatistiken räknas inte personer i sysselsättningsfrämjande service och inte heller skolelever eller studerande på heltid, inte ens under ferieperioder.

Den största orsaken till skillnaden mellan antalet arbetslösa är att Statistikcentralen använder strängare kriterier för att definiera en arbetslös än de kriterier som Arbets- och näringsministeriet använder i sin arbetsförmedlingsstatistik. I arbetskraftsundersökningen krävs både att den arbetslösa aktivt ska söka arbete (t.ex. läsa platsannonser) och att den arbetslösa har möjlighet att inom en kort tid ta emot arbete. Att det finns skillnader mellan antalet arbetslösa beror också på att en större del av de tillåtna på heltid syns i arbetsförmedlingsstatistiken som arbetslösa arbetssökande än i arbetskraftsundersökningen.

Till skillnaden i antalet arbetslösa i statistiken inverkar också den s.k. dolda arbetslösheten. Som dolt arbetslösa betraktas personer utanför arbetskraften som vill ha ett förvärvsarbete och som kan påbörja ett arbete inom två veckor, men som inte har sökt arbete under de senaste fyra veckorna. År 2018 fanns det i genomsnitt 128 000 dolt arbetslösa enligt denna definition. De som är dolt arbetslösa kan i arbetsförmedlingsstatistiken statistikföras som arbetslösa arbetssökande. Dock är alla dolt arbetslösa nödvändigtvis inte arbetslösa arbetssökande vid TE-byråerna, vilket inte heller arbetslösa i arbetskraftsundersökningen är.

Skillnaden i antalet arbetslösa mellan arbetskraftsundersökningen och arbetsförmedlingsstatistiken var som lägst under åren med ett gott sysselsättningsläge (figuren ovan). Att skillnaden ökat under åren 2013–2016 beror på att det dåliga sysselsättningsläget har hållit i sig, vilket innebär att skillnaderna i de ovan beskrivna definitionerna accentueras eftersom bl.a. den dolda arbetslösheten ökar. Också ändringarna i lagstiftningen åren 2013–2016 gjorde att antalet arbetslösa i arbetsförmedlingsstatistiken ökade. I Arbets- och näringsministeriets statistik syns t.ex. det gradvisa sloandet av arbetslöshetspensionen. Ändringarna i lagstiftningen gjorde att antalet arbetslösa i arbetsförmedlingsstatistiken ökade totalt med omkring 24 000–30 000 personer år 2014 jämfört med tiden före ändringarna.

Arbets- och näringsministeriets arbetslöshetssiffror har på årsnivå varit större än siffrorna i Statistikcentralens arbetslöshetsundersökning. På grund av studerande som vill in på arbetsmarknaden har antalet arbetslösa i arbetskraftsundersökningen ofta under våren varit högre än i arbetsförmedlingsstatistiken eftersom arbetsförmedlingsstatistiken inte statistikför studerande som söker arbete som arbetslösa arbetssökande. I maj 2021 var andelen studerande av arbetskraftsundersökningens arbetslösa 45 procent.

Utöver arbetslöshetssiffrorna i arbetskraftsundersökningen publicerar Statistikcentralen arbetslöshetsuppgifter i den registerbaserade [sysselsättningsstatistiken](#) som baserar sig på Arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik. Den ingår i beskrivningen av hela befolkningens huvudsakliga verksamhet. Uppgifterna beskriver situationen under årets sista vecka, men i statistiken finns också kumulativa uppgifter från hela årets arbets- och arbetslöshetsmånader. De preliminära uppgifterna för statistiken färdigställs omkring 12 månader och de slutliga uppgifterna omkring 14 månader efter referenstidpunkten.

Länkar till dokumentation:

[Statistikcentralens arbetskraftsundersökning:](#)

[Arbets- och näringsministeriets Arbetsförmedlingsstatistik](#)